Prima instanță:Judecătoria Ungheni
judecător Constantin Chilian
Dosarul 2ac-137/24 (2-23084121-03-2ac-23092024)

CURTEA DE APEL BĂLŢI
DECIZIE

14 noiembrie 2024 **mun. Bălți**

Colegiul civil şi de contencios administrativ
Instanța compusă din:
Președintele completului Natalia Chircu
Judecători Dumitru Corolevschi și Ivan Parii
Grefier Topada Olga

examinând în ședință publică, cu participarea părților, cererea de apel declarată de SRL ”Moldabela Trade” împotriva hotărârii judecătoriei Ungheni din 07 februarie 2024 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL ”Mobile” către SRL ”Moldabela Trade”, privind încasarea dobînzii de întîrziere, repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de judecată;

CONSTATĂ :

Argumentele participanților la proces:

1. La 13 iunie 2023, reclamantul SRL ”Mobile” a depus cerere de chemare în judecată împotriva pârâtului SRL ”Moldabela Trade”.
2. În motivarea acţiunii reclamantul a indicat, că și-a executat obligația de a transmite marfa pârâtului - SRL ”Moldabela Trade”. În schimb, ultimul nu și-a onorat obligația de achitare a prețului pentru firele de iută în mărime de 975.584 de lei, echivalentul în dolari SUA – 54.750,30. Astfel, pârâtul nu și-a executat cu bună – credință obligațiunile contractuale în termenul stabilit. Din acest motiv, reclamantul a fost nevoit să depună o cerere introductivă de intentare a procesului de insolvabilitate față de pârât. În perioada 14 decembrie 2022 – 14 februarie 2023, pârâtul a achitat integral suma invocată supra. Astfel, procesul judiciar a încetat în baza cererii reclamantului de renunț la pretenția de bază. Respectiv, pârâtul se află în întârziere din 6 mai 2022, acumulând o datorie pentru dobânda de întârziere de 8.587.85 de dolari SUA. Totodată, având în vedere expirarea termenului contractului, reclamantul consideră că nu este în drept să ceară încasarea penalității contractuale, dar este îndreptățit la o despăgubire sub forma dobânzii de întârziere nominalizată supra.

3. În același timp, reclamantul subliniază că a suportat cheltuieli judiciare în procesul de insolvabilitate. Așadar, menționează că ele reprezintă un prejudiciu material în mărime de 44.700,15 de lei, care trebuie reparat de pârât în condițiile art. 19 și 1998 din Codul civil. Prin urmare, reclamantul consideră că acțiunea sa este una întemeiată.

4. În cadrul dezbaterilor judiciare în instanța de fond, reprezentantul reclamantului a remarcat că cererea de renunț la procesul judiciar inițial s-a referit numai la datoria de bază în mărime de 54.750,30 de dolari SUA. Cele menționate demonstrează că reclamantul nu a renunțat la pretențiile sale față de pârât privind încasarea forțată a dobânzii de întârziere și/sau penalității. De asemenea, avocatul a sugerat că argumentul lui se bazează pe art. 11 alin. (3) din Legea nr. 149/2012 potrivit căreia penalitățile sau alte sancțiuni financiare aferente neexecutării obligațiilor nu se iau în calcul la constatarea insolvabilității debitorului. De asemenea, cauza privind intentarea insolvabilității nu a fost ajuns la etapa înaintării și validării creanțelor și/sau întocmirii tabelului definitiv.

5. Solicită reclamantul Societatea cu Răspunde Limitată „Mobile" încasarea din contul pârâtului a sumei bănești în mărime de 8.587,85 de dolari USA, cu titlu de dobândă de întârziere; repararea prejudiciului patrimonial în mărime de 45.100,15 de lei și încasarea din contul pârâtului a cheltuielilor judiciare, sub forma: (a) taxei de stat în mărime de 5.937,34 de lei.

Poziția instanței de fond:

6. Prin hotărârea judecătoriei Ungheni din 07 februarie 2024 cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial, și anume instanța a hotărît că pârâtul SRL "Moldabela Trade" este obligat să plătească reclamantului SRL "Mobile" suma bănească în mărime de 8.587,85 (opt mii cinci sute optzeci și șapte, 85) de dolari SUA, cu titlu de dobândă de întârziere în urma nerespectării obligațiilor prevăzute în contractul nr. 1703 – 2020 din 12 februarie 2021. S-a respins pretenția formulată de reclamant, cu privire la repararea prejudiciului patrimonial. S-a obligat SRL "Moldabela Trade" să plătească reclamantului SRL "Mobile" suma bănească în mărime de 4.590,10 (patru mii cinci sute nouăzeci, 10) lei.

Solicitarea și argumentele apelantului:

7. La data de 12 februarie 2024(f.d.80)avocatul Musteață Eugeniu în interesele SRL „Moldabela Trade", nefiind de acord cu soluţia instanţei de fond, a înaintat o cerere de apel nemotivat asupra hotărîrii Judecătoriei Ungheni din 07 februarie 2024, iar la 02 septembrie 2024 a depus o cerere de apel motivată prin care a solicitat admiterea cererii de apel formulate cu casarea hotărîrii contestate

și pronunțarea unei noi decizii prin care cererea SRL ” Mobile” către SRL ”Moldabela Trade” privind încasarea penalității să fie respinsă integral.

8. În motivarea cererii de apel, a indicat faptul că, hotărârea contestată este nefondată și pasibilă de a fi casată, emisă cu încălcarea normelor de drept material şi procesual, ceea ce rezultă din următoarele considerente.

9. În acest sens menționează că, instanța de fond a precizat că procesul judiciar iniţial nu a fost pornit în procedură contencioasă, ci reclamantul a introdus o cerere împotriva pârâtului în procedura de declarare a insolvabilităţii. Condiţiile de intentare a procesului de insolvabilitate sunt cuprinse într-o lege specială, şi anume Legea insolvabilităţii nr. 149/2012;

- motivul pentru depunerea cererii introductivă din 28 noiembrie 2022 se referă la - neexecutarea pârâtului a obligaţiei pecuniare pentru marfa în mărime de 54.750,30 de dolari SUA. Totodată, reclamantul a cerut validarea creanţei de rang inferior, cu titlu de penalitate, în mărime de 2.025,76 de dolari SUA;
- în urma unui proces de contestare, instanţa de insolvabilitate a admis spre examinare cererea de mai sus la 31 martie 2023;
- la 4 mai 2023, reclamantul a renunţat la validarea creanţelor în partea ce ţine de datoria de bază în sumă de 54.750,30 de dolari SUA, deoarece pârâtul a achitat integral această datorie;
- în cuprinsul cererii de renunţ, reclamantul a menţionat expres că - „rămâne neachitată penalitatea/dobânda de întârziere, inclusiv aceste sume nu se iau în calcul la intentarea insolvabilităţii”.

10. În special, reține faptul că SRL „Mobile” a avut opţiunea de a se adresa fie în procedura contencioasă, fie în procedura de insolvabilitate.

11. La fel, reiterează că datoria a fost stinsă integral încă la data de 14 februarie 2023, iar cererea introductivă a fost primită spre examinare la data de 31 martie 2023.

12. Totodată, atrage atenţia că cerere de renunţarea la acţiune a fost înaintată doar la data de 04.05.2023, adică peste 1 lună şi 4 zile de la primirea spre examinare a cererii introductive şi peste 2 luni şi 20 de zile de la data achitării integrale a datoriei.

13. Drept urmare, încă la data de 14.02.2023, SRL „Mobile” a cunoscut că nu sunt temeiuri de a înainta, respectiv de a susţine în continuare cererea introductivă.

14. Totodată, SRL „Mobile” a cunoscut despre faptul că penalitatea nu se ia în calcul la stabilirea existenţei insolvabilităţii, totuşi nu a renunţat la cererea introductivă, la data de 14.02.2023, când a fost stinsă datoria, ci a susţinut acţiunea până când instanţa a primit cererea spre examinare şi când a intrat în posesia situaţiei SRL „Moldabela-Trade”, prin intermediul administratorului numit la solicitarea sa.

15. Astfel, SRL „Mobile” a intrat cu cererea introductivă doar în baza penalităţilor, sperând că alţi creditori se vor alătura la cererea introductivă înaintată de SRL „Mobile” şi va putea valida penalitatea calculată.

16. În acest context relevă faptul că, constatările instanţei de fond precum că „pârâtul a interpretat efectele încetării procesului judiciar în cauza de insolvabilitate contrar principiului „actul trebuie interpretat în sensul în care poate produce efecte, nu în sensul în care nu produce efecte”, nu corespund realităţii.

17. La fel, specifică faptul că, odată ce cererea introductivă a fost admisă spre examinare, chiar dacă creditorul care a înaintat cererea introductivă poate pretinde doar la penalitate nu înseamnă că instanţa de insolvabilitate nu are obligaţia de a verifica insolvabilitatea societăţii comerciale, prin prisma situaţiei în ansamblu a debitorului.

18. Suplimentar, în cazul în care, după primirea cererii introductive se alătură şi alţi creditori instanţa este obligată să verifice creanţele lor în raport cu situaţia debitorului, iar în cazul existenţei temeiurilor de insolvabilitate şi intentarea procedurii de insolvabilitate, SRL „Mobile” are posibilitatea de a solicita validarea creanţelor la rangul VI.

19. Prin urmare, în cazul în care se confirmau afirmaţiile SRL „Mobile” cu privire la insolvabilitatea SRL „Moldabela- Trade”, SRL „Mobile” avea posibilitatea reală să-şi valideze creanţa sub formă de penalitate.

20. Prin urmare, afirmaţia precum că „în mod practic, procesul de insolvabilitate intentat de reclamant nu ar fi continuat în lipsa datoriei de bază, care a fost plătită după depunerea cererii introductive”, pe de o parte, nu corespunde realităţii, deoarece datoria a fost plătită cu o lună înainte de a fi primită cererea introductivă spre examinare, iar pe de altă parte, procesul ar putea fi continuat dacă afirmaţia SRL „Mobile” cu privire la insolvabilitatea SRL „Moldabela-Trade” s-ar fi confirmat.

21. Reiterează că penalităţile sau alte sancţiuni financiare aferente neexecutării obligaţiilor nu se iau în calcul la constatarea insolvabilităţii debitorului, dar acestea nu se limitează doar la pretenţiile creditorului care a înaintat cererea introductivă, ci se raportează la situaţia per ansamblu a debitorului, inclusiv în baza cererilor de alăturarea a creditorilor.

22. Prin urmare, constatarea instanţei de fond precum că: „Astfel, solicitarea reclamantului privind încasarea penalităţii în procesul de intentare a insolvabilităţii a fost una teoretică şi nu a produs efecte juridice”, nu coroborează cu prevederile legale şi circumstanţele de fapt.

23. La fel, ținînd cont de contextul în care cererea introductivă a fost admisă spre examinare, în exclusivitate, în baza pretenţiilor cu privire la penalitate, nu poate constata că solicitarea reclamantului privind încasarea penalităţii în procesul de

intentare a insolvabilităţii a fost una teoretică deoarece aceasta a produs efectele prevăzute de art.24 al Legii insolvabilităţii, şi anume, au fost aplicate măsuri de asigurare, prevăzute de CPC şi de Legea insolvabilităţii, inclusiv a fost numit un administrator provizoriu şi au fost aplicate sechestre prin care s-a dispus ridicarea dreptului de administrare al debitorului, care constă în dreptul de a-şi conduce activitatea, de a-şi administra bunurile şi de a dispune de acestea.

24. Astfel, reiterează că SRL „Mobile" a încasat datoria de bază, ultima tranşă fiind la data de 14.02.2023, însă nici la data încasării banilor şi nici ulterior nu și-a rezervat expres dreptul de a încasa plata penalităţii.

25. Pe cale de consecinţă, pretenţia cu privire la încasarea din contul pârâtului a dobînzii de întîrziere, urma a fi respinsă.

26. În drept, cererea de apel a fost formulată în temeiul prevederilor legale a art. art 357-358, 385 lit. c), art.386 alin.(l) lit. a) şi d), art.387 lit. a) şi c) al CPC din CPC a RM.

27. Ulterior, la data de 07.11.2024 avocatul Sorin Brumă în interesele intimatului SRL „Mobile" a înaintat referință asupra cererii de apel prin care a solicitat respingerea integrală a cerințelor apelantului SRL „Moldabela-Trade", ca fiind neîntemeiate.

28. Menționează faptul că "Mobile" SRL nu este de acord cu cererea de apel şi nici cu cerinţele "Moldabela Trade" SRL deoarece sunt neîntemeiate şi ilegale.

29. Consideră că temeiurile casării sau modificării hotărârii judecătoreşti pronunţate de instanţa de fond sunt prevăzute la art. 386 Cod de Procedură Civilă, respectiv urmare a analizei conţinutului cererii de apel depuse de "Moldabela Trade" SRL constată lipsa temeiurilor de casare şi/sau modificare a Hotărârii judecătoreşti emise la data de 07.02.2024, precum şi lipsa motivelor care să evidenţieze ilegalitatea sau eroarea care ar fi fost admisă de instanţa de fond la emiterea hotărîrii respective.

30. Consideră că cererea de apel este neîntemeiată deoarece în textul acesteia sunt invocate motive care au fost invocate la etapa judecării cauzei în instanţa de fond (motive care au fost apreciate corect de instanţa de fond), sau sunt invocate motive formale, ceea ce este inadmisibil deoarece hotărârea judecătoriei Ungheni din 07.02.2024 este legală, deoarece cuprinde și se expune asupra tuturor chestiunilor abordate de toţi participanţii la proces, or, pentru astfel de situații dispoziţiile alin.(2) art. 386 Cod de Procedură civilă stabilesc, citează: „O hotărârea legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale".

31. Totodată, în motivarea cererii de apel apelantul face referire la cauza privind intentarea procesului insolvabilitate în raport cu "Moldabela Trade" SRL invocînd pierderea dreptului "Mobile" SRL de a solicita dobînda de întîrziere şi/sau penalitatea în baza aceluiaşi temei la fel invocînd şi încetarea procesului

prin încheierea instanţei de insolvabilitate din 18.05.20 în baza cererii ”Mobile” SRL de renunţare la acţiune şi încetare a procesului.

32. Suplimentar, poziţia apelantului este neîntemeiată deoarece ”Mobile” SRL nu a pierdut dreptul de a solicita dobînda de întîrziere şi/sau penalitatea deoarece în cererea privind renunţarea reclamantului la acţiune şi încetarea procesului din 04.05.2023 (copia cererii privind renunţarea reclamantului la acţiune şi încetarea procesului din 04.05.2023 anexată la dosar) a fost indicat faptul că, pe rolul Judecătoriei Ungheni (Sediul Central), se află cauza civilă nr.2i- 29/2022 intentată la cererea de chemare în judecată/introductivă depusă de ”Mobile”SRL privind intentarea procesului de insolvabilitate în raport cu ”Moldabela Trade” SRL şi validarea creanţelor, următoarea şedinţă de judecată fiind stabilită pentru data de 18.05.2023 ora 10.30.

33. La fel, în temeiul principiului disponibilităţii şi având în vedere faptul că ”Moldabela Trade” SRL a satisfăcut parţial (la data de 14.02.2023 a fost achitată „Mobile” S.R.L. doar datoria de bază în sumă de 54 750,30 dolari SUA rămînînd neachitată penalitatea/dobînda de întîrziere) cerinţele formulate de către „Mobile” S.R.L. în cererea introductivă (depusă în instanţă la 28.11.2022) aflată pe rolul instanţei de judecată, pentru „Mobile” S.R.L. a apărut necesitatea depunerii prezentei cereri nde chemare în judecată (deoarece existenţa datoriilor cu titlu de penalități/dobînzi de întîrziere nu se iau în calcul la intentarea insolvabilității în raport cu debitorul).

34. Notează că în baza art. 56, 60; 212; 265 lit. c) Cod de procedură Civilă, a solicitat instanţei de insolvabilitate: admiterea renunțării ”Mobile” SRL la acţiunea formulată prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva ”Moldabela Trade” SRL privind intentarea procesului de insolvabilitate în raport cu ”Moldabela Trade” SRL şi validarea creanţelor în partea ce ţine de datoria de baza în sumă de 54750,30 dolari SUA; încetarea procesului civil în pricina civilă la cererea de chemare în judecata depusă de ”Mobile” SRL împotriva ”Moldabela Trade” SRL privind intentarea procesului de insolvabilitate în raport cu „Moldabela Trade” S.R.L. şi validarea creanţelor în partea ce ţine de datoria de bază în sumă de 54 750,30 dolari SUA.

35. Menționează faptul că, prin încheierea Judecătoriei Ungheni (sediul central) nr.2i-29/2022 (2-22174138-51-2i-28112022) din 18.05.2023 instanţa a dispus: „ A admite renunţul creditorului S.R.L. „Mobile” la cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate în privinţa debitorului S.R.L. „Moldabela Trade”. A înceta procesul în cauza de insolvabilitate respectivă.

36. Potrivit celor invocate supra rezultă faptul că, ”Mobile” SRL nu a renunţat la pretenţiile sale faţă de ”Moldabela Trade” SRL privind încasarea forţată a dobînzii de întîrziere şi/sau penalitaţii.

37. Totodată, din conţinutul cererii de apel rezultă faptul că ”Moldabela Trade” SRL interpretează eronat prevederile legale şi totodată prezintă date eronate sau informaţii care nu corespund realităţii. Necesită a fi menţionată prezentarea datelor eronate în ceea ce ţine de dobînda de întîrziere, deoarece ”Mobile” SRL nu a solicitat de la ”Moldabela Trade” SRL în cauza privind intentarea insolvabilităţii sume cu titlu de dobîndă de întîrziere.

38. La fel, în cauza privind intentarea insolvabilităţii în raport cu ”Moldabela Trade” SRL nu s-a ajuns la etapa înaintării şi validării creanţelor de către creditori şi/sau întocmirii tabelului definitiv consolidat al creanţelor, corespunzător nu este clar pe ce se bazează ”Moldabela Trade” SRL atunci cînd invocă dispoziţiile alin.(8) art.143 din Legea nr. 149/2012.

39. Reieșind din condițiile respective consideră că ”Moldabela Trade” SRL interpretează eronat dispoziţiile Legii nr.149/2012.

40. Astfel, indică că apelantul încearcă să inducă în eroarea instanţa de apel prin invocarea faptului achitării datoriei pînă la etapa emiterii de către instanţa de insolvabilitate a încheierii (31.03.2023) de admitere spre examinare a cererii introductive depusă de „MOBILE„ SRL.

41. Reieşind din cele expuse supra solicită respingerea integrală a cerinţelor apelantului „Moldabela Trade” S.R.L ca neîntemeiate.

42. În şedinţa de judecată a instanței de apel reprezentantul apelantului „Moldabela Trade” S.R.L, avocatul Eugeniu Musteață a pledat pentru admiterea cererii de apel formulată de clientul său, în temeiul motivelor invocate în aceasta.

43. Reprezentantul intimatului SRL ”Mobile”- avocatul Sorin Brumă în cadrul ședinței instanței de apel a pledat pentru respingerea ca neîntemeiată a cererii de apel în temeiul argumentelor invocate în referința depusă asupra cererii de apel.

Aprecierea instanței de apel:

44. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul consideră necesar de a respinge apelul declarat de apelantul „Moldabela Trade„ S.R.L și va menține hotărârea judecătoriei Ungheni din 07 februarie 2024, reieșind din următoarele considerente:

45. În conformitate cu art.362 alin.1 Cod procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.

46. Colegiul civil reţine că dispozitivul hotărârii judecătoriei Ungheni a fost pronunţat la 07 februarie 2024, iar apelul a fost declarat la 12 februarie 2024, prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Cod procedură civilă.

47. În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

48. În accepțiunea art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.

49. În corespundere cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

50. În baza art. 121 din Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

51. În acord cu art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

52. Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanța pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

53. Iar norma consacrată la art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei.

54. Din conținutul celor relatate Colegiul Civil reține că, sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art.373 alin.(1), (2), (5) CPC, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

55. Colegiul civil relevă faptul că, instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, ținînd cont de rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

56. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

57. Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

58. În acest context, Colegiul judiciar consideră că prima instanță a ținut cont de aceste deziderate şi a adoptat o hotărâre bazată pe materialul probator administrat şi legislația în vigoare.

59. Astfel, Colegiul civil constată că, prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei

au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate li s-a dat o apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, hotărârea fiind legală şi întemeiată.

60. Astfel, conform art. 5 alin. 1) CPC, Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

61. Potrivit materialelor cauzei se atestă că, la data de 12 februarie 2020 între ”Moldabela Trade” SRL (cumpărător) şi ”Mobile” SRL (vînzător) a fost încheiat contractul nr. 1703-2020 din 12.02.2021 în baza căruia ”Moldabela Trade” SRL (cumpărătorul) şi ”Mobile” SRL (vînzător) livrează către „COVOARE UNGHENI„ S.A. (beneficiarul de bunuri) fire de iută conform condiţiilor contractului nr. 1703-2020 din 12.02.2021, iar în schimb, ”Moldabela Trade” SRL (cumpărător) şi-a asumat obligaţia de a achita ”Mobile” SRL (vînzător) preţul convenit.

62. În acest sens, după încheierea contractului nr.1703-2020 din 12.02.2021 ”Mobile” SRL și-a onorat integral toate obligațiile în raport cu ”Moldabela Trade” SRL fiind transmisă în proprietate marfa - fire de iută în sumă de 975 584,65 lei MDL/54 750,30 dolari SUA, pe cînd „Moldabela Trade„ S.R.L. nu și-a onorat obligaţiile de achitare a preţului în sumă de 975 584,65 lei MDL/54 750,30 dolari SUA pentru marfa cumpărată (termenul de achitare fiind 120 zile).

63. Prin hotărârea judecătoriei Ungheni din 07 februarie 2024 cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea de la SRL „Moldabela Trade” în beneficiul SRL „Mobile” suma bănească în mărime de 8.587,85 (opt mii cinci sute optzeci și șapte, 85) de dolari SUA, cu titlu de dobândă de întârziere în urma nerespectării obligațiilor prevăzute în contractul nr. 1703 – 2020 din 12 februarie 2021, iar pretenția formulată de reclamant, cu privire la repararea prejudiciului patrimonial, a fost respinsă.

64. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 12 februarie 2024(f.d.80) avocatul Musteață Eugeniu în interesele Societății cu Răspundere Limitată „Moldabela Trade”, nefiind de acord cu soluţia instanţei de fond, a înaintat o cerere de apel nemotivat asupra hotărîrii Judecătoriei Ungheni din 07 februarie 2024, iar la 02 septembrie 2024 a depus o cerere de apel motivată prin care a solicitat admiterea cererii de apel formulate cu casarea hotărîrii contestate și pronunțarea unei noi decizii prin care cererea SRL”Mobile” către SRL ”Moldabela Trade” să fie respinsă integral.

65. Verificând legalitatea și temeinicia hotărîrii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel Colegiul Civil constată că soluția instanței de fond este una întemeiată, instanța ierarhic inferioară examinând cauza sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material şi

procedural, apreciind la justa valoare probele administrate în conformitate cu prevederile art.130 CPC, a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, din care considerente instanța de apel o va menține.

66. Potrivit art.774 Cod Civil, 774 Cod civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face. Obligaţia poate fi pură şi simplă sau afectată de modalităţi. Prestaţia trebuie să fie posibilă şi determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice şi bunelor moravuri.

67. Conform art.776 din Codul civil, ,,obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii".

68. Conform prevederilor generale stipulate în art.858 alin.(1), (2) din Codul civil, ,,temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit".

69. Conform art. 942 Cod civil, (1) În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadenţă, creditorul are dreptul la dobîndă de întîrziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenţei plăţii pînă la data în care s-a efectuat plata, la rata prevăzută la alin.(2) ori la o altă rată prevăzută de dispoziţiile legale speciale. (4) În cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobînda de întîrziere calculată conform dispoziţiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întîrziere. De asemenea, creditorul poate cere despăgubiri pentru prejudiciul cauzat în partea neacoperită de dobînda de întîrziere.

70. Sub acest aspect, Colegiul civil denotă faptul că raportul obligațional dintre părți a apărut în baza contractului de vânzare – cumpărare nr. 1703 – 2020 din 12 februarie 2021, în temeiul căruia reclamantul/intimat a livrat pârâtului/apelant fire de iută 560 x 2tex în a doua parte a lunilor martie – aprilie 2021. Condițiile de plată se limitau la 120 de zile de la data facturării (f. d. 7 – 9).

71. Suplimentar, potrivit facturii fiscale seria AAM nr. 0752354 din 5 ianuarie 2022, pârâtul a confirmat prin semnătură și ștampilă că a primit marfa (fire de iută răsucite) la prețul final de 975.584,65 de lei (f. d. 13 – 14). Părțile au decis că obligația bănească va fi exprimată în valută străină, și anume - 54.750,30 de dolari SUA.

72. Potrivit punctului 3 din contract, obligația de plată a mărfii trebuia executată în termen de 120 de zile de la data facturării, și anume de la 5 ianuarie 2022 până la 5 mai 2022. Din ziua următoare, pârâtul a fost obligată să plătească

reclamantului prețul pentru marfa cumpărată în mărime de 54.750,30 de dolari SUA.

73. La 29 iulie 2022, pârâtul a semnat actul de verificare, prin care a menționat că datoria în baza facturii de mai sus reprezintă 54.750,30 de dolari SUA (f. d. 12).

74. Din cauza neexecutării obligației, la 28 noiembrie 2022, reclamantul a depus o cerere introductivă de intentare a procesului de insolvabilitate față de pârât. Potrivit acestei cereri, reclamantul a cerut instanței, printre altele, să admită și să valideze creanța chirografară în mărime de 54.750,30 de dolari SUA, inclusiv creanța de rang inferior (penalitatea) în mărime de 2.025,76 de dolari SUA față de patrimoniul pârâtului (f. d. 16, 71 – 73).

75. La 2 decembrie 2022, Judecătoria Ungheni a restituit cererea introductivă, deoarece reclamantul nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a cauzei (f. d. 17).

76. La 12 decembrie 2022, reclamantul a contestat cu recurs încheierea de mai sus.

77. În perioada 14 decembrie 2022 – 14 februarie 2023, pârâtul a achitat integral prețul mărfii în mărime de 54.750,30 de dolari SUA (f. d. 6).

78. La 21 februarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a casat încheierea instanței de insolvabilitate din 2 decembrie 2022 și a remis cauza în aceeași instanță (f. d. 18 – 19).

79. La 31 martie 2023, instanța a admis spre examinare cererea introductivă și a fixat ședința de examinare pentru 18 mai 2023, ora 10:30 (f. d. 20).

80. La 4 mai 2023, reclamantul a depus cerere de renunț la acțiune și încetarea procesului pornit în baza cererii introductive (f. d. 21).

81. În cuprinsul cererii, reclamantul a indicat:(...) În temeiul principiul disponibilității și având în vedere faptul că recent SRL ”Moldabela Trade” a satisfăcut parțial (la data de 14 februarie 2023 a fost achitată reclamantul doar datoria de bază în sumă de 54.750,30 de dolari SUA rămânând neachitată penalitatea/dobândă de întârziere cerințele) (....) ; (...) pentru Societatea cu Răspunde Limitată „Mobile” a apărut necesitatea depunerii prezentei cereri (fiindcă existența datoriilor cu titlu de penalități/dobânzi de întârzieri nu se iau în calcul la intentarea insolvabilității în raport cu debitorul). Creditorul a solicitat încetarea procesului civil pornit în privința SRL ”Moldabela Trade” privind intentarea procesului de insolvabilitate și validarea creanței ce ține de datoria de bază.

82. Prin încheierea din 18 mai 2023, Judecătoria Ungheni a admis cererea de renunț formulată de creditorul, Societate cu Răspunde Limitată „Mobile” la cererea introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate față de SRL ”Moldabela Trade”, și a încetat procesul în cauza de insolvabilitate respectivă.

A menționat că nu se admite o nouă adresare în judecată a creditorului SRL ”Mobile” împotriva aceluiași debitor, cu privire la aceleași obiect și pe aceleași temeiuri (f. d. 22).

83. Prin cererea de chemare în judecată, reclamantul a susținut că pârâtul i s-a cauzat prejudiciul, sub forma dobânzii de întârziere, prin neexecutarea obligației pecuniare în termen. În același timp, reclamantul a sugerat că a fost prejudiciat prin suportarea cheltuielilor de judecată în mărime de 44.700,15 lei în cauza de insolvabilitate.

84. Drept urmare, instanța de nivelul s-a expus asupra pretențiilor reclamantului în raport cu obiecțiile pârâtului, și anume: (1) dacă dobânda de întârziere poate fi încasată în funcție de excepția prevăzută la art. 942 alin. (4) din Codul civil; (2) dacă cheltuielile de judecată pot fi încasate în baza răspunderii delictuale prevăzute de art. 1998 alin. (1) din Codul civil.

85. În acest context, instanța de fond a menționat cu temeinicie că, pârâtul a confirmat primirea mărfii, dar nu a achitat suma datorată de 54.750,30 dolari SUA până la termenul stabilit, ceea ce a condus la inițierea unui proces de insolvabilitate de către reclamant. Suplimentar, reclamantul a cerut de la instanța de insolvabilitate validarea creanței de rang inferior, cu titlu de penalitate, în mărime de 2.025,76 de dolari SUA (f. d. 16, 71 – 73). Procesul judiciar respectiv a încetat în baza cererii de renunț introdusă de reclamant.

86. În prezenta cauză civilă, reclamantul a solicitat încasarea dobânzii de întârziere, motiv pentru care, la acest capitol, instanța de judecată just a notat că reclamantul (creditorul) are dreptul la despăgubiri pentru întregul prejudiciu cauzat prin neexecutare obligației în temeiul art. 934 alin. (1) din Codul civil. Respectiv, în baza art. 942 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la dobândă de întârziere pentru suma respectivă din data imediat următoare scadenței plății până la data plății.

87. Art. 942 alin. (4) din Codul civil limitează dreptul reclamantului de a cere concomitent încasarea atât a dobânzii de întârziere, cât și a penalității. În acest sens, reclamantul are dreptul să aleagă cea mai favorabilă opțiune pentru a-și recupera prejudiciul suferit din cauza întârzierii.

88. Din acest motiv, pârâtul/apelant contestă dreptul reclamantului la despăgubiri pentru neexecutarea obligației la timp. Pârâtul/apelant consideră că încetarea procesului judiciar anterior (prin care s-a solicitat intentarea procesului de insolvabilitate și validarea creanțelor cu titlu de datorie de bază și penalitate) îl privează pe reclamantul/intimat de dreptul de a cere dobânda de întârziere într-un nou proces judiciar dintre aceleași părți. Cu alte cuvinte, reclamantul/intimat

a ales deja încasarea penalității, ceea nu-i dă dreptul să solicite încasarea dobânzii de întârziere, potrivit art. 942 alin. (1), (4) din Codul civil.

89. Colegiul civil nu poate accepte acest argument. Or, procesul judiciar la care face referire apelantul, nu a fost pornit în procedură contencioasă. Colegiul notează că reclamantul/intimat a depus o cerere introductivă împotriva pârâtului/apelant prin care a solicitat intentarea procesului de insolvabilitate. Prin urmare, cererea introductivă prin care s-a solicitat intentarea procesului de insolvabilitate a avut un obiect distinct față de prezenta cerere de chemare în judecată, prin care se solicită încasarea datoriei sub forma dobînzii de întîrziere, în acest sens nefiind incident temeiul de încetare a procesului prevăzut de art. 265 lit. b) Cod de procedură civilă - într-un litigiu între aceleaşi părţi, cu privire la acelaşi obiect şi pe aceleaşi temeiuri s-a emis o încheiere de încetare a procesului în legătură cu renunţarea reclamantului la acţiune.

90. Totodată, Colegiul consideră irelevant argumentul apelantului, potrivit căruia, reclamantul a ales deja remediul de compensare a prejudiciului cauzat prin neexecutarea obligației la scadență, prin solicitarea în cererea introductivă depusă, de a valida creanța de rang inferior în sumă de 2025, 76 dolari SUA cu titlu de penalitate. Colegiul denotă că în situația în care instanța de insolvabilitate, prin încheierea din 18 mai 2023, a încetat procesul de insolvabilitate pe motivul renunțării creditorului la cererea introductivă depusă, în speță, nici nu s-a purces la validarea creanțelor în sensul Secţiunii 1 a Legii insolvabilității nr. 149/2012.

91. Mai mult ca atît, Colegiul remarcă că condițiile de intentare a procesului de insolvabilitate sunt cuprinse în lege specială, și anume Legea insolvabilității nr. 149/2012. Motivul pentru depunerea cererii introductive din 28 noiembrie 2022 se referă la – neexecutarea de către debitor pârâtului a obligației pecuniare pentru marfă în mărime de 54.750,30 de dolari SUA. Totodată, reclamantul a cerut validarea creanței de rang inferior, cu titlu de penalitate, în mărime de 2.025,76 de dolari SUA, iar în urma unui proces de contestare, instanța de insolvabilitate a admis spre examinare cererea introductivă la 31 martie 2023. La 4 mai 2023, reclamantul a renunțat la cererea introductivă depusă și respectiv la solicitarea validării creanțelor în partea ce ține de datoria de bază în sumă de 54.750,30 de dolari SUA, deoarece pârâtul a achitat integral această datorie, iar în cuprinsul cererii de renunț, reclamantul a menționat expres că – „rămâne neachitată penalitatea/dobânda de întârziere, inclusiv aceste sume nu se iau în calcul la intentarea insolvabilității”.

92. Potrivit art. 11 alin. (3) din Legea nr. 149/2012, penalitățile sau alte sancțiuni financiare aferente neexecutării obligațiilor nu se iau în calcul la constatarea insolvabilității debitorului.

93. În mod practic, procesul de insolvabilitate intentat de reclamant nu ar fi continuat în lipsa datoriei de bază, care a fost plătită după depunerea cererii introductive.

94. Rezumînd cele expuse, Colgeiul conchide că în speță, renunțarea creditorului la cererea introductivă depusă, nu îl privează de dreptul de a solicita încasarea dobînzii de întârziere, or, prin încheierea Judecătoriei Ungheni din 18 mai 2023, s-a încetat procesul la cererea introductivă depusă de ”Mobile” SRL privind intentarea procesului de insolvabilitate față de SRL ”Moldabela Trade” și nu un proces la cererea de chemare în judecată privind încasarea dobînzii de întîrziere/penalității.

95. Art. 942 alin. (1) și (4) din Codul civil are ca scop despăgubirea integrală a creditorului pentru prejudiciul suferit din cauza întârzierii la plată. Aplicând principiul de mai sus, instanța de fond justa a ajuns la concluzia că reclamantul ar fi fost lipsit de dreptul de a cere încasarea dobânzii de întârziere numai dacă ar fi primit penalitatea de la pârât în mod real. Reclamantul a explicat că pârâtul nu l-a despăgubit pentru neexecutarea obligației în termen.

96. Prin urmare, reclamantul este îndreptățit să ceară plata dobânzii de întârziere.

97. În ceea ce privește mărimea dobânzii de întârziere, Colegiul reține înscrisul prezentate de reclamant în calitate de mijloc de probă pertinentă. Or, acesta este semnat de către persoana responsabilă și conține elementele necesare pentru un astfel de document. Totodată, pârâtul nu a combătut calculele prezentate de reclamant. Respectiv, mărimea dobânzii de întârziere nu trebuie probată într-un alt mod decât în felul făcut de reclamant.

98. Colegiul notează că pârâtul nu a negat că suma datoriei de bază s-a aflat la scadență. Mai mult, acesta nu a comunicat despre existența unor impedimente în afara controlului acestuia, care ar justifica neexecutarea obligațiilor pecuniare (vezi art. 903 – 904 din Codul civil).

99. Astfel, în baza argumentelor invocate supra, instanța de fond just a conchis că reclamantul este în drept să obțină suma bănească în mărime de 8.587,85 de dolari SUA, cu titlu de dobândă de întârziere în urma nerespectării obligațiilor prevăzute în contractul nr. 1703 – 2020 din 12 februarie 2021.

100. Cu referire la concluzia instanței de fond privind respingerea pretenției privind încasarea sumei de 45100,15 lei, cu titlu de prejudiciu cauzat, Colegiul nu îl va supune analizei în situația în care hotărîrea nu a fost contestată în această latură.

101. Conform articolului 94 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

102. Reieșind din dispozițiile normei de drept invocate supra, Colegiul Civil consideră că instanța de fond justificat a încasat de la SRL ”Moldabela Trade” în beneficiul SRL „Mobile” cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în sumă de 4.590,10 lei ținînd cont de faptul că acțiunea a fost admisă parțial.

103. Ca urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, în limitele cererii de apel, Colegiul civil concluzionează că argumentele expuse de avocatul Mustață Eugeniu în interesele apelantei SRL ”Moldabela Trade” în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond – reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat speța sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală şi întemeiată, în corespundere cu art.130 CPC.

104. În asemenea condiții, critica apelantului care vizează drept eronată soluția adoptată de instanța de fond nu poate fi acceptată, din care considerente Colegiul Civil ajunge la concluzia de a respinge apelul și a menține hotărârea primei instanțe.

105. În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC, Colegiul civil ;

D E C I D E :

Respinge cererea de apel declarată de apelanta SRL ”Moldabela Trade”.

Menține hotărârea judecătoriei Ungheni din 07 februarie 2024 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL ”Mobile” către SRL ”Moldabela Trade”, privind încasarea dobînzii de întîrziere, repararea prejudiciului și compensarea cheltuielilor de judecată, fără modificări.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele completului
judecător **Natalia Chircu**

Judecători **Dumitru Corolevschi**

Ivan Parii